

Plasebon monet kasvot esillä

Duodecim 130. vuosipäivän symposiumissa keskusteltiin plaseboista ja plasebovaikutuksista sekä niihin liittyvistä ilmiöistä. Musiikkitalon Camerata-salissa 18.11. pidetyssä seminaarissa kuultiin puheenvuoroja lumevaikutuksen neurobiologiasta, sen merkityksestä kliinisessä potilastyössä ja siihen liittyvistä käsitteellisistä ongelmista. Symposiumin alussa jaettiin tuttuun tapaan palkintoja ja kunnianosoituksia seuran toiminnassa mukana olleille henkilöille.

Lumevalmisteiden käyttö osana lääketieteellistä tutkimusta ja hoitoa on herättänyt vilkasta keskustelua viime vuosikymmenten aikana. Dosentti Pekka Louhialan mukaan keskusteluissa ongelmana on usein se, että plasebolla viita-

taan hyvinkin erilaisiin asioihin tutkimuksen tai hoitotilanteen mukaan. Esimerkiksi farmakologisissa tutkimuksissa lumevaikutus määritellään eri tavoin kuin osana potilaan ja lääkärin välistä vuorovaikutusta.

Neurobiologisissa tutkimuksissa on todettu, että tietoisuus hoidosta ja henkilökohtaiset odotukset terveydentilan paranemisesta muuttavat aivojen toimintaa. Lumevaikutus on tutkimuksissa paikannettu aivojen välittäjäaineenvaihdunnassa ilmeneviin muutoksiin. Professori Predrag Petrovic Karoliinisesta instituutista kertoi tutkimuksista, joissa lumelääke esimerkiksi kivun, masennuksen ja Parkinsonin taudin hoidossa oli saanut aikaan lähes samankaltaisia muutoksia aivoissa kuin varsinaisen lääkeaine.

Professorit Kimmo Kontula ja Markku Savolainen kutsuttiin Duodecim-seuran kunniajäseniksi.

vuosipäivän symposiumissa

Lume- vai hoivavaikutusta?

Raimo Puustisen mukaan plasebon suomenkielinen vastine ”lume” onkin usein harhaanjohtava, sillä sana liitetään petokseen ja huijaamiseen. Plasebo- ja lumevaikutuksen sijaan voitaisiin puhua pikemminkin hoivavaikutuksesta. Tämä nimitys ottaisi positiivisella tavalla huomioon hoitosuhteessa vaikuttavat lääkärin persoonaan ja käytökseen liittyvät monenlaiset tekijät, jotka lisäävät potilaan kokemusta hoidetuksi tulemisesta.

Keskustelu lääkärin ja potilaan välisen vuorovaikutuksen merkityksestä johti pohtimaan syvemmin terveydenhuollon nykyistä tilaa. Ehtiikö potilaalle syntyä kokemusta ymmärretyksi ja hoidetuksi tulemisesta aikana, jolloin hoitosuhteiden kestot ovat entistä lyhyempiä ja hoitopäätöksien perusteina painotetaan näyttöön perustuvia suosituksia? Professori Matti Huttusen mukaan parantaminen edellyttää lääkäriltä lääketieteellisen tietämyksen lisäksi myös nöyryyttä ja kykyä potilaan empaattiseen ymmärtämiseen. ■

TEKSTI: ANNI SYRJÄLÄINEN

KUVAT: PETTERI KITTI

Yläkuva: Hanna Mäkäräinen ja Hannu Sariola jakoivat Niilokirjoituspalkinnot osoituksena hyvästä ammattikielen taidosta. Iso-Niilon sai Eero Smeds Helsingistä (vas.) ja Pikku-Niilon Antti Roine Tampereelta.

Alakuva: Pekka Louhiala johdatteli kuulijat symposiumin teemaan.

